

Kocaeli Üniversitesi

Eğitim Dergisi

E-ISSN: 2636-8846

2021 | Cilt 4 | Sayı 1

Sayfa: 186-202



Kocaeli University
Journal of Education


E-ISSN: 2636-8846

2021 | Volume 4 | Issue 1

Page: 186-202

Eğitim fakültesi öğrencilerinde eş seçme stratejileri
ve ilişki doyumu

Choosing partner strategies and relationship
satisfaction in the students of education faculty

Gökçenur Soner,  <https://orcid.org/0000-0001-5531-1138>
Pusulam Akademi, İstanbul, gokcenurgodek@gmail.com

Betül Düşünceli,  <https://orcid.org/0000-0002-6794-8811>
Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, bbayraktar@sakarya.edu.tr

Bu makale birinci yazarın "Eğitim fakültesi öğrencilerinde eş seçme stratejileri ve ilişki doyumunun çeşitli değişkenlere göre incelenmesi" isimli yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Gönderim Tarihi	Düzeltilme Tarihi	Kabul Tarihi
9 Nisan 2021	29 Nisan 2021	15 Mayıs 2021

Önerilen Atıf

Recommended Citation

Soner, G., & Düşünceli, B. (2021). Eğitim fakültesi öğrencilerinde eş seçme stratejileri ve ilişki doyumu. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(1), 186-202. <http://doi.org/10.33400/kuje.912255>

ÖZ

Araştırma, eğitim fakültesi öğrencilerinde eş seçme stratejileri ve ilişki doyumu arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamaktadır. Ayrıca öğrencilerin eş seçme stratejileri ve ilişki doyumunun cinsiyete ve deneyimledikleri romantik ilişki sayısına göre farklılaşıp farklılaşmadığı da araştırmada incelenmiştir. Çalışmanın örneklemini, araştırmaya gönüllü olarak katılan Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören 866 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada verilerin toplanması için Eş Seçme Stratejileri Envanteri, İlişki Doyum Ölçeği ve araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Bu araştırma, ilişkisel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizi için SPSS paket programı kullanılmıştır. Verilerin normal dağılıma uyup uymadığını saptamak amacıyla Kolmogorov-Smirnov, Shapiro Wilk normallik testi uygulanmıştır. Verilerin analizi için non-parametrik testlerden Spearman Sıra Farkları Korelasyon Yöntemi, Kruskal Wallis ve Mann-Whitney U Testleri uygulanmıştır. Yapılan analizler sonucunda, ilişki doyumu ile eş seçme stratejileri fiziksel özellik ve aşk alt boyutu arasında düşük düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Öğrencilerin İlişki Doyumu puanları ile Eş Seçme Stratejileri Envanteri aile kurumu ve güven, sosyoekonomik durum, dinî ve siyasi benzerlik, bekâret ve çocuk bakımı alt boyutları arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Eş Seçme Stratejileri Envanteri bekâret alt boyutu puanı hariç diğer alt boyutları cinsiyetlerine göre; dinî ve siyasi benzerlik, fiziksel özellik, bekâret ve aşk alt boyut puanları deneyimledikleri romantik ilişki sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ayrıca ilişki doyumu, katılımcıların deneyimledikleri romantik ilişki sayısına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Araştırma bulguları ilgili literatür ışığında tartışılmıştır.

Anahtar Sözcükler: romantik ilişki, ilişki doyumu, eş seçimi, flört

ABSTRACT

This research aims to investigate the association between choosing partner strategies and relationship satisfaction in students of education faculty. It is also aimed to examine whether the relationship satisfaction of the students differs according to the gender and the number of romantic relationships they experience. The study sample consists of 866 students who study at Sakarya University Faculty of Education and voluntarily agreed to participate in the research. In the study, Choosing Partner Strategies Inventory, Relationship Satisfaction Scale, and The Personal Information Form (prepared by the researcher) were used to collect data. This research was carried out in the correlational survey model. SPSS package software was used for data analysis. Kolmogorov-Smirnov and Shapiro Wilk tests were applied to determine whether the obtained data was in the normal distribution. Spearman Rank Correlation Coefficient, Kruskal Wallis Test, and Mann-Whitney U Test, which are among the non-parametric tests, were used for data analysis. As a result of the analyzes, a significant positive relationship was found between physical characteristics and the love sub-scale of choosing partner strategies inventory and relationship satisfaction scores of students. There is no statistically significant relationship between family and reliance, socio-economic status, religious and political similarity, virginity, child care sub-scales of choosing partner strategies inventory and relationship satisfaction scores of students. The sub-scale scores of choosing partner strategies inventory, excluding virginity, differ statistically significantly by gender. religious and political similarity, physical characteristics, virginity, and love sub-scale scores differ significantly according to the number of romantic relationships they experience. Also, relationship satisfaction shows a significant difference according to the number of romantic relationships experienced by the participants. The research findings are discussed in light of the relevant literature.

Keywords: romantic relationship, relationship satisfaction, choosing partner, flirt

GİRİŞ

İnsanlar hayatları boyunca neredeyse her konuda seçim yapmak durumundadır. Ne yemek yiyeceği, hangi kıyafeti giyeceği, hangi yolu seçeceği bu durumlara örnektir. Gündelik hayatta yapılan seçimler dışında, yaşamın büyük bir bölümünü etkileyeceği düşünülen seçimler de vardır. Eş seçimi, insanın hayattaki en önemli seçimlerinden birisidir ve bu karar bireyin geri kalan yaşantısını birçok açıdan etkilemektedir (Pines & Nunes, 2003; Şenel-Günayer, 2004). Evlilik ilişkisi, yaşam süresinin yarısını hatta bazı durumlarda üçte ikisi gibi uzun bir süreyi kapsayabilmektedir (Yavuzer, 2010). Bireyin çocuk sahibi olacağı, ömrünün geri kalanını geçireceği ve aile kuracağı düşünüldüğünde; hayatını bu denli etkileyecek olan kararın, sağlıklı bir duygu durum içinde alınması gerekmektedir (Tuzer, 2016). Kişiler, kendi kriterlerine göre eş olmak istedikleri kişilerde bazı özellikler aramaktadır. Zihinlerinde oluşturdukları 'ideal eş' çerçevesine sığdırmak için karşı tarafı değişime zorlayan çiftler, gün geçtikçe daha sağlıklı bir ruh haline bürünmekte ve bu durum ilişkiyi bitirmekle sonuçlanmaktadır (Özgüven, 2017). TÜİK (2019) verilerine göre 2019 yılında boşanma oranları, 2018 yılına göre %8 artış gösterdiği; evlenme oranlarının ise %2.3 azaldığı görülmektedir. Her geçen yıl boşanma oranlarının artması ve azalan evlilik sayısı, eş seçimini ve bireylerin eş seçme stratejilerini bilimsel açıdan incelenmeye değer hale getirmektedir. Bireyin hayatındaki önemli kararlardan birisi olan eş seçimi, birçok faktörden etkilenen bir kavramdır. Bu faktörleri yedi boyutta ele almak mümkündür. Bu boyutlar (Altuntaş & Atli, 2015):

Aile Kurumu ve Güven: Aile, insanların bir arada yaşamasını sağlayan kurum olarak görülür ve tüm toplumlarda örneğine rastlanmaktadır (Ondaş, 2007). **Sosyoekonomik Durum:** Geleneksel evliliklerde erkeğin sosyoekonomik gücünün fazla olması beklense de zamanla birlikte daha eşitlikçi ve yakın gelir düzeylerine önem verilmektedir (Efe, 2013). **Dinî ve Siyasi Benzerlik:** Yaşam rutinine ve hayat tarzına uyum gösteren, benzer beklentilere ve davranış biçimlerine sahip olan bireylerin birbirlerine daha uygun olacağını belirten düşünce biçimidir (Keklik, 2011). **Fiziksel Özellikler:** Bireyler, birlikte olacakları kişilerin fiziksel olarak çekici olmasını bekleyebilmektedirler (Knox, Zusman, & Nieves 1997). **Bekâret:** Geleneksel toplumlarda halen etkisini korurken, modern toplumlarda gitgide önemini kaybeden bir olgudur. Genelde kişilerde masumiyeti ve saflığı temsil ettiği düşünülmektedir (Bacanlı, 2001). **Çocuk Bakımı:** Aileler daha çok geleneksel cinsiyet rollerine uygun şekilde, kadınların çocuk bakımında ana rolü üstlenmesini istese de gençler, özellikle kadınlar; çağdaş ölçütlere dayalı, cinsiyet fark etmeksizin çocuk bakımının birlikte üstlenilmesi gerektiğini savunmaktadırlar (Yıldırım, 2007). **Aşk:** İnsanlığın varoluşundan bu yana tanımlamaları yapılan, yorumlanan ve açıklanmaya çalışan aşk kavramının da eş seçimi için önemli bir olgu olduğu belirtilmektedir (Cihan-Güngör vd., 2011). **Özgüven** (2017)'e göre kişiler, kendi kriterlerine göre eş olmak istedikleri kişilerde bazı özellikler aramaktadır. Bu özellikler kişiden kişiye değişmekle birlikte, bireylerin zihinlerinde oluşturdukları 'ideal eş' kavramını etkilemektedir. Bu süreçte bireylerin üniversite çağında olmasının önemli bir yeri olduğu söylenebilir.

Gelişimsel dönemlere bakıldığında, üniversite döneminin; ilişkilerin kurulduğu, yakınlığa karşı yalıtılmışlık dönemine denk geldiği görülmektedir (Erikson, 1968; Senemoğlu, 1998). Bu dönemde romantik ilişkilerin kurulması temel görev olarak belirtilmektedir. Eş seçimi sürecinde kişinin kendine yönelik algısının olumlu ve farkındalığının yüksek olması bu süreci kolaylaştırabilmektedir. Kendi beklenti ve isteklerinin farkında olan birey, bu doğrultuda seçimler yapacak ve böylece bireylerin evliliklerinde olumsuz sonuçlar doğma olasılığı azalacaktır (Hamamcı, Buğa, & Duran, 2011). Bireylerin sağlıklı bir ilişki içerisinde olup bu ilişkiden doyum sağlamasının hem yaşam doyumunu hem genel iyilik halini etkilemesi beklenmektedir (Hendrick, 1995). Sağlıklı bir seçimin yapılmadığı ilişkilerde kişiler arası ortaya çıkan sorunlar, bireylerin ruh sağlığını etkileyecek ve ilişkiden doyum alamamasına neden olacaktır (Gotmann, 1999). Bireylerin kendisini ve karşısındaki bireyi iyi tanıması, eş seçme stratejilerini doğru kullanması, uygun eş seçimini yapmasını sağlayabilir. Bunu gerçekleştirebilen bireylerin eşinden ve evliliğinden daha fazla doyum alması beklenmektedir. Bu da toplumsal açıdan sağlıklı evliliklere işaret etmektedir.

Hayatının her döneminde diğer bireylerle ilişki kuran insan, sosyal bir varlıktır ve bu ilişki sayesinde kendini geliştirebilmektedir (Erber & Erber, 2001). Bebeklikte anneyle, çocuklukta aileyle, ergenlikte arkadaşlarla kurulan bu ilişkiler, yetişkinlikle birlikte romantik ilişkilere evrilmektedir (Çelikkaleli & Avcı, 2016). Atak ve Taştan (2012)'a göre romantik ilişkilerin iki temel boyutu vardır: Bunlardan birincisi, yakınlık ihtiyacının doyurulması; ikincisi, kişilik gelişimine katkı sağlamasıdır. Bireylerin sağlıklı bir şekilde hayatlarını sürdürebilmeleri için fizyolojik ihtiyaçlarının yanı sıra duygusal gereksinimleri de bulunmaktadır ve bu duygusal gereksinimler; romantik ilişkilerin temelinde, âşık olmak ya da ilişki yaşamak için eşini seçmesiyle doyurulmaktadır (Günay, 2007). Bu noktada, ilişki doyumunu kavramı gündeme gelmektedir. İlişki doyumunu, bireyin ilişkiden beklentileri ile karşı tarafın bu beklentileri karşılayabilme durumu olarak tanımlanmaktadır (Sabatelli, 1988). Partnere yönelik gerçekçi olmayan istekler ve inançlar, düşük ilişki doyumuna sebep olacaktır. İşlevsel inançlar ise ilişki doyumuna pozitif etki edecek ve ilişkide tarafların farkındalıklarını artıracaktır (Sullivan & Schwebel, 1995). Özetle; bireylerin kendi isteklerini bilmesi, partnerlerinden ne istediğine karar vermesi, kendi beklentilerini partnerinin karşılayabilme durumunu düşünmesi ilişki doyumuna etki edecektir.

İlgili literatürde eş seçimi ve ilişki doyumunu kavramlarının ayrı ayrı üniversite öğrencileri kapsamında incelendiği görülmektedir. Üniversite öğrencileri eş seçiminde; hoşgörü, cana yakınlık, dürüstlük, bilgi, kültür, çalışkanlık, sadakat, değer bilme, temizlik ve açık görüşlülük gibi özellikleri ön plana almaktadırlar (Ondaş, 2007; Yıldırım, 2007). Amerika'da 57 yıl boyunca, eş seçimine etki eden faktörlerin değişiminin incelendiği bir araştırmada; her iki cins için de fiziksel özelliklere, maddi duruma verilen önem artarken, ev bakımı, yemek yapma gibi kavramlara verilen önemin azaldığı görülmüştür (Buss, Shackelford, Kirkpatrick, & Larsen, 2001). İlişki doyumunu ile ilgili çalışmalara bakıldığında ise; sorumlulukların paylaşıldığını hisseden bireylerin ilişki doyumlarının arttığı (Çağ, 2011); narsistik kişilik eğiliminin ilişki doyumunu olumsuz yönde etkilediği (Doğaner, 2014); ilişkiyi geliştirmeye yönelik programların ilişki doyumuna olumlu etki edebildiği (Yılmaz & Kalkan, 2010) sonuçlarına rastlanmaktadır. Efe (2013)'nin yaptığı çalışmaya göre üniversite öğrencilerinin; eş seçimlerinde sevgi, dürüstlük, saygı, hoşgörü gibi kavramlara önem verdiği görülmüştür. Saraç, Hamamcı ve Güçray (2015) ise empati kurabilme becerisi, problemle başa çıkma yöntemleri gibi durumların ilişki doyumunu arttırdığını belirtmiştir. Bu çalışmalar, üniversite öğrencilerinin eş seçimi ve ilişkileri ile ilgili beklentilerini ve görüşlerini ortaya koymaktadır. Bunun yanında mevcut araştırmanın çalışma grubunda, eğitim fakültesinde öğrenim gören üniversite öğrencileri yer almaktadır. Bu öğrencilerin 'öğretmen' olma amacıyla eğitimlerine devam ettikleri düşünüldüğünde, iyi öğretmen özellikleri akla gelmektedir. İyi öğretmen tanımlaması; saygı ve sevgiyle davranan, sorunları çözmede karşı tarafa yardım eden, uyumlu, sabırlı, tutarlı, güler yüzlü, sıcak, empati becerisine sahip, esprili ve dostça davranan şeklinde olmaktadır (Senemoğlu, 2003; Dokumacı-Sütçü & Oral, 2019). Sıralanan özellikler incelendiğinde, bu özelliklerin romantik ilişkide de bulunmasının ilişki doyumunu etkileyebileceği düşünülmektedir. İyi öğretmen ve iyi eşin ortak özellikler taşıdığı söylenebilir. Bu bağlamda Eğitim Fakültesi öğrencilerinin eş seçme stratejileri ve ilişki doyumlarının incelenmesi araştırmaya değer bulunmuştur. İlgili literatür ışığında bu araştırmada;

- a) Eğitim Fakültesi öğrencilerinde eş seçme stratejileri ve ilişki doyumunu arasındaki ilişkinin,
- b) Öğrencilerin eş seçme stratejileri ve ilişki doyumunun cinsiyete ve deneyimledikleri romantik ilişki sayısına göre farklılaşıp farklılaşmadığının incelenmesi amaçlanmıştır.

Literatürde eş seçimi ve ilişki doyumunu kavramları ayrı ayrı olarak incelenirse de eğitim fakültesi öğrencilerinde, eş seçme stratejileri ve ilişki doyumunu ilişkisinin ele alındığı bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışma ile; eş seçimi aşamasındaki bireylerin daha sağlıklı seçimler yapmasına yardımcı olmak, bu alanda çalışan uzmanların yapacağı önleyici ve iyileştirici çalışmalar için kavramsal temel oluşturarak literatürdeki boşluğu doldurmak amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Bu araştırma eğitim fakültesi öğrencilerinde eş seçme stratejileri ve ilişki doyumu arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla, nicel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı ilişkisel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. İlişkisel tarama modeliyle iki veya daha fazla değişkenin arasındaki ilişkilerin ortaya çıkması hedeflenmektedir (Büyüköztürk, Bökeoğlu, & Şekercioğlu, 2018). İlişkisel tarama modelinde geniş gruplar üzerinde araştırma yapılabilir ve bir olay ya da olgu hakkında tutumlara ulaşılabilmektedir (Karasar, 2008).

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın evrenini, 2019-2020 eğitim öğretim yılında Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören 3274 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunun seçiminde ise uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubu Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören ve araştırmaya gönüllü katılım sağlayan 866 üniversite öğrencisinden oluşmaktadır. Çalışma grubundaki öğrencilerin %71.4'ü kadın ve %28.6'sı erkektir. Öğrencilerin %4.6'sı Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi; %25.8'i Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık; %12.5'i Fen Bilgisi Eğitimi; %3.6'sı Matematik Eğitimi; %7.5'i Sosyal Bilgiler Eğitimi; %13.5'i Türkçe Eğitimi; %12.9'u Okul Öncesi Eğitimi; %2.8'i Sınıf Eğitimi; %10'u Özel Eğitim ve %6.8'i Yabancı Diller Eğitimi programlarında öğrenim görmektedir. Öğrencilerin %5.8'i 18 yaşında; %19.9'u 19 yaşında; %29.9'u 20 yaşında; %21.8'i 21 yaşında; %12.7'si 22 yaşında ve %9.9'u 23 yaş ve üzerindedir. Öğrencilerin yaş ortalaması 20.5, standart sapma değeri ise 1.58'dir.

Veri Toplama Araçları ve Veri Toplama Süreçleri

Bu çalışmada katılımcılar hakkında bilgilere ulaşılması ve değişkenlere ilişkin verilerin toplanması amacıyla Eş Seçme Stratejileri Envanteri, İlişki Doyum Ölçeği ve araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formunda katılımcılara yönelik demografik bilgilere yer verilmiştir. Formda katılımcılara yönelik cinsiyet, yaş, deneyimledikleri romantik ilişki sayısı ve öğrenim gördüğü programa ilişkin sorulara yer verilmiştir.

Altuntaş ve Atli tarafından 2015 yılında geliştirilen Eş Seçme Stratejileri Envanteri (ESSE) toplam 28 maddeden oluşmaktadır. Maddeler 'Hiç katılmıyorum (1) ve 'Tamamen katılıyorum (9)' şeklinde dokuz basamaklı likert tipi yanıtlarla cevaplanmaktadır. Envanter 7 alt boyuttan oluşmaktadır. Bunlar; aile kurumu ve güven, sosyoekonomik durum, dini ve siyasi benzerlik, fiziksel özellikler, bekaret, çocuk bakımı ve aşktır. Alt boyutlara yönelik puanlar ayrı hesaplanmaktadır. Doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarına göre envanterin uyum değerleri uygun bulunmuştur (X² / sd: 2.837, GFI: .86, CFI: .90, TLI: .89, RMSEA: .06). Envanterin alt boyutlarına ilişkin puanlar arttıkça ilgili stratejiye yönelik, kişinin verdiği önem de artmaktadır. ESSE'nin iç tutarlılık kat sayıları 'aile kurumu ve güven' alt boyutu için .84, 'sosyoekonomik durum' alt boyutu için .89, 'dini ve siyasi benzerlik' alt boyutu için .82, 'fiziksel özellik' alt boyutu için .70, 'bekaret' alt boyutu için .73, 'çocuk bakımı' alt boyutu için .69, 'aşk' alt boyutu için .58'tir. Test tekrar test sonuçları ise aile kurumu ve güven alt boyutu için .67, sosyoekonomik durum alt boyutu için .86, dini ve siyasi benzerlik alt boyutu için .87, fiziksel özellik alt boyutu için .80, bekaret alt boyutu için .92, çocuk bakımı alt boyutu için .77, aşk alt boyutu için .65'tir (Altuntaş ve Atli, 2015).

Hendrick tarafından 1988 yılında geliştirilen, Curun tarafından 2001 yılında Türkçeye uyarlaması yapılan İlişki Doyum Ölçeği'nde (İDÖ) toplam 7 madde bulunmaktadır. Maddeler 7 basamaklı likert tipinden oluşmaktadır. Faktör analizi sonucunda tek boyutlu bir ölçek olduğu ortaya çıkmıştır. Puanlar arttıkça ilişki doyumu düzeyi de artmaktadır. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı .86 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin Türkçe versiyonu Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı da orijinal ölçekle benzer şekilde .86 bulunmuştur. Ölçekteki 4 ve 7 maddelerin ters madde olduğu bildirilmiştir (Curun, 2001).

İlgili ölçme araçlarının kullanılabilmesi için ölçeği geliştiren ve uyarlayanlardan, çalışmanın yapılabilmesi için Sakarya Üniversitesi Etik Kurulu'ndan gerekli izinler alınmıştır. Tüm ölçme araçları bir formda toplanmış ve gönüllülük esasına dayalı olarak Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerine uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizi için SPSS paket programı kullanılmıştır. Verilerin normal dağılıma uyup uymadığı saptamak amacıyla Kolmogorov-Smirnov, Shapiro Wilk normallik testi uygulanmıştır. Eş Seçme Stratejileri Envanteri alt boyutu puanları ve İlişki Doyumu Ölçeği puanlarının normal dağılıma sahip olmadığı görülmüştür ($p < 0.05$). Verilerin analizinde Eş Seçme Stratejileri Envanteri alt boyutu puanları ve İlişki Doyumu puanları arasındaki ilişkinin incelenmesinde non-parametrik testlerden Spearman Sıra Farkları Korelasyon yöntemi uygulanmıştır. Ayrıca Eş Seçme Stratejileri Envanteri alt boyutu puanları ve İlişki Doyumu puanlarının cinsiyete göre değişip değişmediğinin belirlenmesi için Mann-Whitney U testi, deneyimledikleri romantik ilişki sayısına göre değişip değişmediğinin belirlenmesi için Kruskal Wallis testleri uygulanmıştır.

Araştırma Etiği

Bu araştırmanın planlanmasından, uygulanmasında; verilerin toplanmasından, verilerin analizine kadar olan tüm süreçte "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Bu çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma, herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Sakarya Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 06.11.2019

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 61923333/050.99/

BULGULAR

Eş Seçme Stratejileri Envanteri alt boyutu puanları ve İlişki Doyumu puanları arasındaki ilişkinin incelenmesinde Spearman Sıra Farkları Korelasyon yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1

Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Puanları ve İlişki Doyumu Puanları Arasındaki İlişki

		Eş Seçme Stratejileri Envanteri Alt Boyutları						
		Aile Kurumu ve Güven	Sosyo- ekonomik Durum	Dini ve Siyasi Benzerlik	Fiziksel Özellik	Bekaret	Çocuk Bakım	Aşk
İlişki Doyumu	r	.018	-.043	-.066	.080	-.030	.002	.202
	p	.602	.202	.052	.019	.373	.952	.000
	n	866	866	866	866	866	866	866

Tablo 1 incelendiğinde; öğrencilerin İlişki Doyumu puanları ile Eş Seçme Stratejileri Envanteri fiziksel özellik alt boyutu puanları arasında, düşük düzeyde pozitif yönlü istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r=0.08$; $p < 0.05$). Öğrencilerin İlişki Doyumu puanları ile Eş Seçme Stratejileri Envanteri aşk boyutu puanları arasında düşük düzeyde pozitif yönlü

istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmaktadır ($r=0.202$; $p<0.05$). Öğrencilerin İlişki Doyumu puanları ile Eş Seçme Stratejileri Envanteri aile kurumu ve güven, sosyoekonomik durum, dini ve siyasi benzerlik, bekâret ve çocuk bakımı alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p>0.05$). Öğrencilerin Eş Seçme Envanteri alt boyutlarına ait puanların ve İlişki Doyumu puanlarının cinsiyetlerine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U testi sonuçları Tablo 2’de verilmiştir..

Tablo 2*Cinsiyete Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları*

	Cinsiyet	n	Sıra ort.	Sıra toplamı	U	p
Aile Kurumu ve Güven	Kadın	618	476.78	294649.00	49886.000	.000
	Erkek	248	325.65	80762.00		
	Toplam	866				
Sosyoekonomik Durum	Kadın	618	484.26	299272.00	45263.000	.000
	Erkek	248	307.01	76139.00		
	Toplam	866				
Dini ve Siyasi Benzerlik	Kadın	618	451.41	278974.00	65561.000	.001
	Erkek	248	388.86	96437.00		
	Toplam	866				
Fiziksel Özellik	Kadın	618	418.53	258654.50	67383.500	.005
	Erkek	248	470.79	116756.50		
	Toplam	866				
Bekâret	Kadın	618	423.31	261605.00	70334.000	.054
	Erkek	248	458.90	113806.00		
	Toplam	866				
Çocuk Bakım	Kadın	618	445.09	275067.00	69468.000	.031
	Erkek	248	404.61	100344.00		
	Toplam	866				
Aşk	Kadın	618	471.22	291215.00	53320.000	.000
	Erkek	248	339.50	84196.00		
	Toplam	866				
İlişki Doyumu	Kadın	618	428.29	264681.50	73410.500	.332
	Erkek	248	446.49	110729.50		
	Toplam	866				

Tablo 2 incelendiğinde; öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Envanteri aile kurumu ve güven, sosyoekonomik durum, dini ve siyasi benzerlik, fiziksel özellik, çocuk bakım ve aşk alt boyutu puanları cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0.05$). Kadınların Eş Seçme Stratejileri Envanteri, aile kurumu ve güven, sosyoekonomik durum, dini ve siyasi benzerlik, çocuk bakım ve aşk boyutları puanları; erkeklerin aile kurumu ve güven, sosyoekonomik durum, dini ve siyasi benzerlik, çocuk bakım ve aşk boyutları boyutu puanlarından istatistiksel olarak daha yüksektir. Erkeklerin Eş Seçme Stratejileri Envanteri fiziksel özellik boyutu puanları, kadınların fiziksel özellik boyutu puanlarından istatistiksel olarak daha yüksektir. Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Envanteri bekâret alt boyutu puanları ve İlişki Doyumu puanları ise cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$). Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Envanteri alt boyutlarına ait puanların ve İlişki Doyumu puanlarının, deneyimledikleri romantik ilişki sayısına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3**Öğrencilerin Deneyimledikleri Romantik İlişki Sayısına Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları**

	Romantik ilişki sayısı	n	Sıra Ort.	Ki-kare	p	Farklılık
Aile Kurumu ve Güven	0	213	464.04	14.053	.007	0 > 4-6
	1-3	520	437.37			1-3 > 4-6
	4-6	96	361.72			
	7-9	19	366.97			
	10 ve üzeri	18	413.33			
	Toplam	866				
Sosyoekonomik Durum	0	213	451.54	1.904	.753	
	1-3	520	427.97			
	4-6	96	435.00			
	7-9	19	405.47			
	10 ve üzeri	18	401.33			
	Toplam	866				
Dini ve Siyasi Benzerlik	0	213	476.64	10.496	.033	0 > 1-3
	1-3	520	425.11			0 > 4-6
	4-6	96	408.85			
	7-9	19	372.00			
	10 ve üzeri	18	361.75			
	Toplam	866				
Fiziksel Özellik	0	213	368.24	54.980	.000	0 < 1-3
	1-3	520	427.03			0 < 4-6
	4-6	96	551.80			0 < 7-9
	7-9	19	667.16			0 < 10 ve üzeri
	10 ve üzeri	18	515.06			1-3 < 4-6
	Toplam	866				1-3 < 7-9
Bekaret	0	213	502.53	27.946	.000	0 < 1-3
	1-3	520	417.65			0 < 4-6
	4-6	96	359.02			1-3 < 4-6
	7-9	19	443.53			
	10 ve üzeri	18	461.36			
	Toplam	866				
Çocuk Bakım	0	213	471.81	7.446	.114	
	1-3	520	424.76			
	4-6	96	401.28			
	7-9	19	427.03			
	10 ve üzeri	18	411.36			
	Toplam	866				
Aşk	0	213	404.94	6.117	.191	0 < 1-3
	1-3	520	450.04			1-3 > 10 ve üzeri
	4-6	96	419.00			4-6 > 10 ve üzeri
	7-9	19	409.76			
	10 ve üzeri	18	395.94			
	Toplam	866				
İlişki Doyumunu	0	213	302.58	85.428	.000	0 < 1-3
	1-3	520	464.92			0 < 4-6
	4-6	96	502.51			0 < 7-9
	7-9	19	603.29			0 < 10 ve üzeri
	10 ve üzeri	18	527.69			
	Toplam	866				

Tablo 3 incelendiğinde öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Envanteri aile kurumu ve güven, dini ve siyasi benzerlik, fiziksel özellik, bekaret ve aşk alt boyut puanları; deneyimledikleri romantik ilişki sayısına göre, istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0.05$). Hangi boyutlar arasında farklılık olduğu Mann Whitney U Testiyle belirlenmiştir. Hiç romantik ilişki deneyimlememiş bireyler ve 1-3 arasında romantik ilişki deneyimlememiş bireylerin aile kurumu ve güven alt boyutu puanları, 4-6 arasında romantik ilişki deneyimlememiş bireylerin aile kurumu ve güven alt boyutu puanlarından istatistiksel olarak daha yüksektir. Hiç romantik ilişki deneyimlememiş bireylerin dini ve siyasi benzerlik alt boyutu puanları, 1-3 ve 4-6 arasında romantik ilişki deneyimlememiş bireylerin dini ve siyasi benzerlik alt boyutu puanlarından istatistiksel olarak daha yüksektir. Deneyimlediği romantik ilişki sayısı az olan bireylerin fiziksel özellik alt boyutu puanları, istatistiksel olarak daha düşüktür. Deneyimlediği romantik ilişki sayısı yüksek olan bireylerin bekaret alt boyutu puanları, istatistiksel olarak daha yüksektir. Hiç romantik ilişki deneyimlememiş bireylerin aşk boyutu puanları, 1-3 arasında romantik ilişki deneyimlememiş bireylerin aşk boyutu puanlarından istatistiksel olarak daha düşüktür. 10 ve üzeri romantik ilişki deneyimlememiş bireylerin aşk boyutu puanları, 1-3 ve 4-6 arasında romantik ilişki deneyimlememiş bireylerin aşk boyutu puanlarından istatistiksel olarak daha düşüktür. Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Envanteri, sosyoekonomik durum ve çocuk bakım alt boyut puanları, deneyimledikleri romantik ilişki sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

Yapılan incelemede; öğrencilerin İlişki Doymu puanları, öğrencilerin deneyimledikleri romantik ilişki sayılarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0.05$). Hangi boyutlar arasında farklılık olduğu ikili karşılaştırma testlerinden Mann Whitney U Testiyle belirlenmiştir. Buna göre farklılık; hiç romantik ilişki deneyimlememiş öğrenciler ile diğer öğrenciler arasında olup hiç romantik ilişki deneyimlememiş öğrencilerin İlişki Doymu puanları, diğer öğrencilerin İlişki Doymu puanlarından istatistiksel olarak daha düşüktür.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Eş Seçme Stratejileri ve İlişki Doymuna İlişkin Sonuçlar

Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri incelendiğinde; Eş Seçme Stratejileri Envanteri fiziksel özellik alt boyutuna dikkat eden katılımcıların ilişki doymununun, diğer katılımcılara oranla daha yüksek olduğu görülmektedir. Literatürde, fiziksel özellik ve ilişki doymu arasındaki ilişkiyi inceleyen başka bir çalışmaya rastlanmamıştır ancak etkileşim kuramı incelendiğinde, bireylerin ilişkilerini değerlendirirken diğer ilişkilerle kendi ilişkilerini karşılaştırdıkları ve her ilişkinin içinde öznel değerlendirmelerin olduğu görülmüştür (Thibaut & Kelley, 1961). Fiziksel özelliğe önem veren bireyler; diğer ilişkilere yüzeysel olarak tanık olduklarında, kendi partnerlerinin fiziksel özellikleri ile gözlemedikleri ilişkideki katılımcıların fiziksel özelliklerini karşılaştıracakları düşünülebilir. Karşılaştırma sonucunda, sahip olduğu eşin fiziksel özellikleri yönünden kendilerini daha şanslı hissedecekleri için ilişki doymununun daha yüksek çıktığı düşünülebilir.

Öğrencilerin İlişki Doymu puanları ile Eş Seçme Stratejileri Envanteri aşk boyutu puanları arasında, düşük düzeyde pozitif yönlü istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmaktadır. Lee'nin aşk kuramı incelendiğinde, tutkulu aşk yaşayan bireylerin yalnızlık duygusunun azaldığı ve ilişki doymununun arttığı görülmektedir (Lee, 1977). İlişki doymu ile ilgili yapılan diğer çalışmalara bakıldığında ise sevgi kavramının ortak payda olduğu söylenebilir (Çemberci-Karamehmetoğlu, 2019; Sokolski & Hendrick, 1999; Hendrick, 1988). Ayrıca Hünler ve Gençöz (2005) de çiftlerin birbirlerine duydukları güven, saygı, aşk, samimiyetin ilişki doymu için önemli olduğunu belirtmiştir. Alanyazındaki bu çalışmalar, bireylerin birbirine duyduğu aşk arttıkça ilişki doymununun da artması sonucunu destekler niteliktedir.

Öğrencilerin İlişki Doymu puanları ile Eş Seçme Stratejileri Envanteri aile kurumu ve güven, sosyoekonomik durum, dini ve siyasi benzerlik, bekaret ve çocuk bakımı alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Aile kurumu ve güven boyutunun ilişki

doyumuyla anlamlı bir ilişkiye sahip olmamasının sebebinin, öğrencilerin evli olmaması olduğu düşünülmektedir. Şu an romantik partnerleriyle evlilik içinde olmayan bireyler aile kurumu ve güven boyutunda fikir sahibi olmayabilirler. Bu durum da ilişki doyumuna yansımamış olabilir. Sosyoekonomik durum ve ilişki doyumuna arasında da anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Öztürk (2015)'ün çalışmasında da sosyoekonomik durumla ilişki doyumuna arasında ilişki bulunamamıştır. Literatürde farklı sonuçlara rastlanması mümkündür. Bu durumun, katılımcıların kültürel düzeyi ve geleneksel ya da modern toplumlarda yaşamış olma durumuyla ilgili olduğu düşünülmektedir. Dini ve siyasi benzerlikle ilişki doyumuna incelendiğinde aralarında bir ilişki olmadığı görülmüştür. Knox, Zusman ve Nieves (1997)'in çalışması da bu sonuca paralel niteliktedir. Bu durumun sebebi dini ve siyasi benzerliğin eş seçme aşamasında çözümlenebileceğinin düşünülmesi olabilir. Dini ve siyasi benzerliğin önemli olduğunu düşünen kişiler, farklı düşündüğü kişiyle ilişkiye başlamayabilir. Bu durum da ilişki doyumuna etki etmemiş olabilir. Aynı durum bekaret ve çocuk bakımı için de geçerlidir. Eş seçimi sürecinde bu kavramlar önemli olsa da ilişki doyumuna ile ilişkili olmadığı çalışma sonuçları arasında yer almaktadır.

Eş Seçme Stratejileri ve Cinsiyete Yönelik Sonuçlar

Yapılan araştırmada; öğrencilerin eş seçiminde, cinsiyetin istatistiksel olarak anlamlı farklılık oluşturduğu ortaya çıkmıştır. Araştırmada kadınların Eş Seçme Stratejileri Envanteri aile kurumu ve güven, sosyoekonomik durum, dini ve siyasi benzerlik, çocuk bakım ve aşk boyutları puanları erkek öğrencilerin puanlarından istatistiksel olarak daha yüksektir. Kadınların eş seçiminde çocuk bakımına daha çok önem vermesi, çalışmanın ilginç sonuçlarından biridir. Bu sonuca, ilişkilerde daha modern bir yaklaşımın neden olduğu düşünülmektedir. Aileler her ne kadar geleneksel cinsiyet rollerine uygun şekilde, kadınların çocuk bakımında anne rolü üstlenmesi gerektiğini istese de gençler, özellikle kadınlar; çağdaş ölçütlere dayalı, cinsiyet fark etmeksizin çocuk bakımının birlikte üstlenilmesi gerektiğini savunmaktadırlar (Yıldırım, 2007). Aile kurumu ve güven boyutu puanlarının bu denli yüksek çıkmasının sebebi de Tuzer (2016)'in de belirttiği gibi; bireyin çocuk sahibi olup ömrünün kalanını geçirmesi ve aile kurması olabilir. Kadınlar kendilerine ve çocuklarına iyi bakacak, onları terk etmeyecek kişileri seçme eğilimindedir (Buss,1999). Sosyoekonomik boyut incelendiğinde, kadınların bu boyuta daha çok dikkat ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Bunun nedeni olarak da, kadınların kendileri ve çocukları için sosyoekonomik açıdan rahat bir hayat geçirmek istemesi düşünülebilir. Literatürdeki diğer araştırmalar da kadınların sosyoekonomik boyuta daha çok dikkat ettiği sonucunu destekler niteliktedir (Sprecher, Sullivan, & Hatfield 1994; Özgüven, 1994). Araştırmada, dini ve siyasi benzerliğe kadınların daha çok dikkat ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Knox, Zusman ve Nieves (1997)'in araştırmasında da, kadınların dini ve siyasi benzerliğe daha çok dikkat ettiği görülmüştür. Kasapkar (2013)'nin araştırma sonucu da bu durumu destekler niteliktedir. Eş seçme stratejileri aşk alt boyutu puanlarının kadınlarda daha yüksek çıkmasının ise toplumsal yapı ve cinsiyet rolleri ile ilgili olduğu düşünülmektedir. Ersoy (2009), toplumsal yapıda kadınların duygusal beklentilere daha fazla önem verdiğini belirtmektedir. Ayrıca günümüz filmleri, dizileri göz önüne alındığında da kadınlar; aşkı arayan, bekleyen bir rolü üstlenirken erkeklerin; aşktan, evlilikten kaçan ve korkan bireyler olarak tasvir edildiği görülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre erkek öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Envanteri fiziksel özellik boyutu puanları, kadınların fiziksel özellik boyutu puanlarından istatistiksel olarak daha yüksektir. Evrim kuramında söylenildiği gibi, erkeklerin eş seçiminde doğurganlığın göstergeleri olan fiziksel özelliklere dikkat etmesi sebebiyle böyle bir sonuca ulaşıldığı düşünülmektedir (Buss, 1999). Evrim kuramına göre kadınlar, çocuğunu ve kendisini terk etmeyecek bir eş aramaktadırlar. Kadınlar kendisini ve doğacak çocuğunu terk etmeyecek, statü sahibi bireyleri eş olarak seçerken erkekler soyunun devamını sağlamaya yönelik hareket etmektedirler (Buss, 1999). Alanyazındaki çoğu araştırmacının sonucu da bu yöndedir. Sarı (2008) araştırmasında kadınların statü sahibi bireylerle birlikte olmak isterken erkeklerin, fiziksel özelliğe ve çekiciliğe önem verdiğini kaydetmiştir. Erkekler; eşlerinin terbiyeli, güzel ve çekici olmasını beklerken kadınlar; eşlerinden özgüven, yüksek kazanç, fiziki güç beklemektedirler (Yıldırım, 2007).

Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Envanteri, bekaret alt boyutu puanları, cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir. Çağın değişmesi ve modernleşmesiyle birlikte cinsiyetlere yüklenen anlamlar da değişmiş, kadının sanayileşmeyle birlikte iş yaşamına yaşamına girmesiyle cinsiyet rolleri de yeniden düzenlenmiştir. Önceden aileler görücü usulüyle oğullarına eş seçtiğinde kızın hamaratlığına, saflığına, geçmişine dikkat ederken Efe (2013)'nin yaptığı çalışma sonuçları, bu durumun değiştiğini ortaya koymaktadır. Efe'nin çalışmasında kişilerin artık bakir/bakire, hamarat, dindarlık gibi kavramlara daha az önem verdiği ortaya çıkmıştır. Bu durum mevcut çalışmanın sonucunu destekler niteliktedir.

Eş Seçme Stratejileri ve Deneyimledikleri Romantik İlişki Sayısına Yönelik Sonuçlar

Araştırmada dini ve siyasi benzerlik alt boyutu için hiç romantik ilişki deneyimlememiş bireyler ile diğerleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Buna göre hiç ilişki yaşamamış ya da 1-3 ilişki yaşamış bireyler, fazla sayıda ilişki yaşamış bireylere göre aile kurumu ve güven boyutuna daha fazla dikkat etmiştir. Bununla birlikte hiç ilişki yaşamamış bireyler dini, siyasi ve fiziksel boyuta daha fazla dikkat etmiştir. Katılımcıların hiç ilişki yaşamama sebeplerinden birinin dini kurallar olduğu düşünüldüğünde, eş seçiminde de dini boyuta dikkat etmesi normal karşılanabilir. Ayrıca hiç ilişki yaşamama sebeplerinden biri mükemmel eş bulma inancı da olabilir. Larson (1992)' a göre kişiler bazen tek bir mükemmel eş var diye düşünerek, eşini bulana kadar bekleyebilmektedirler. Fiziksel özelliklere ve aile kurumuna önem verilmesinin sebebinin de mükemmel eşini bulma isteği olduğu düşünülmektedir. Ayrıca araştırmada, hiç ilişki yaşamamış veya 1-3 ilişki yaşamış kadınların oranı, erkeklere oranla daha fazladır. Knox, Zusman ve Nieves (1997) da araştırmasında kızların benzer dine sahip olmayı daha fazla önemseydiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca literatürdeki diğer araştırmalara bakıldığında erkeklerin cinselliğe, çok eşliliğe daha fazla önem verdiği, nikahsız yaşamaya daha istekli olduğu görülmektedir (Schmitt, 2003; Sprecher, Sullivan, & Hatfield, 1994; Durmazkul, 1991). Erkekler genel olarak bu stratejileri kullandığı için dini kurallar duruma uygun olmayacak ve isteklerine engel olacaktır. Bu nedenle hiç ilişkisi olmayan bireylerin dini ve siyasi yönden kendisine benzer nitelikte kişiler seçmeyi daha fazla önemseyeceği düşünülmektedir.

Bekaret boyutu göz önüne alındığında, romantik ilişki sayısı fazla olanların bekarate daha fazla önem verdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum tezatlık yaratmakla birlikte, araştırmalara bakıldığında normal olarak da görülebilir. Bunun nedeni; yapılan araştırmada romantik ilişki sayısı fazla olan bireylerin oranının, erkeklerde daha fazla olmasıdır. Literatürdeki araştırmalar da erkeklerin eş seçiminde bekaret boyutuna önem verdiğini göstermiştir (Shipman, 2011). Aşk boyutu incelendiğinde ise 10 ve üzeri ilişki deneyimlemiş bireylerin puanlarının diğerlerine oranla istatistiksel olarak daha düşük seyrettiği görülmektedir. 10 ve üzeri ilişki yaşamış bireylerin ilişki sayısı göz önüne alındığında, 'oyun gibi aşk' yaşadıkları düşünülebilir. Lee (1988)'nin aşk kuramında oyun gibi aşk, kısa süreli, derinlikten yoksun, aynı anda birden fazla ilişki yaşayabilen deneyimleri tanımlamak için kullanılmıştır. Bu ilişkilerde romantik aşktan ziyade eğlence unsuru ön plandadır.

İlişki Doymu ve Cinsiyete İlişkin Sonuçlar

Araştırma sonucunda öğrencilerin İlişki Doymu puanlarının, cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği görülmektedir. Alanyazın incelendiğinde erkeklerin kadınlara oranla ilişki doymu düzeylerinin yüksek olduğu çalışmalara rastlanmakla birlikte (Sarı, 2008; Çağ, 2011), cinsiyetle ilişki doymu arasında ilişki bulamayan çalışmalar da vardır (Çınar, 2008, Öztürk, 2015; Beştav, 2007; Hamamcı, 2005). Beştav (2007) cinsiyet değişkeniyle ilişki doymunu incelendiği çalışmasında ilişki doymu ile cinsiyet arasında bir ilişki bulamamıştır. Hamamcı (2005)'nin evli çiftlerle yürüttüğü çalışmasında da evlilik doymuna yönelik cinsiyet farkı kaydedilmemiştir. Ayrıca kadınların evliliklerinde daha fazla sorunla karşılaştıklarını ve bu sorunu içselleştirdiklerini, haliyle daha düşük ilişki doymu yaşadıklarını kaydeden çalışmalar da bulunmaktadır (Öcal-Yüceol, 2016; Alfons, 2007). Literatürde bu denli farklı sonuçların çıkması, çalışma gruplarından kaynaklanıyor olabilir. Ayrıca cinsiyete yönelik

ilişki doyumunun farklılaşmama nedeni, romantik ilişki yaşamının zamanla birlikte dönüşüme uğraması olabilir. Çınar (2008) çalışmasında, evlilik doyumu ve cinsiyet rolleri arasında anlamlı bir farklılık olduğunu kaydetmiştir. Önceleri kadınlar evde ve daha pasif haldeyken, iş yaşamına atılmaları ve özgürleşmeleri neticesinde toplumsal cinsiyet rollerinden uzaklaştığı düşünülmektedir. Böylece kadınların da kendi doyumlarına odaklandıkları düşünüldüğünde, ilişki doyum seviyelerinin erkeklerinkiyle benzer sonuçlar göstereceğinden bahsedilebilir.

İlişki Doyumu ve Deneyimledikleri Romantik İlişki Sayısına Yönelik Sonuçlar

Yapılan araştırma, öğrencilerin İlişki Doyumu puanlarıyla öğrencilerin deneyimledikleri romantik ilişki sayıları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık ortaya koymuştur. Bu farklılık, hiç romantik ilişki deneyimlememiş öğrenciler ile diğer öğrenciler arasında olup hiç romantik ilişki deneyimlememiş öğrencilerin İlişki Doyumu puanlarının diğer öğrencilerin İlişki Doyumu puanlarından istatistiksel olarak daha düşük çıkmıştır. Yapılan çalışmada daha önce ilişki yaşamamış bireylerin İlişki Doyum Ölçeği'ni doldururken buna yönelik bir çıkarım yaptığı, haliyle diğerlerinden daha az doyum yaşadıklarını belirttikleri düşünülmektedir.

ÖNERİLER

Bu araştırmanın çalışma grubunu, Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde 2019-2020 eğitim öğretim yılında eğitim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Başka üniversitelerin eğitim fakültelerini de kapsayacak bir çalışma ile sonuçlar karşılaştırılabilir ve genişletilebilir. Ayrıca, yapılacak olan çalışmada farklı değişkenler de kullanılabilir. Bu değişkenlere örnek olarak anne baba boşanma durumu, dini inancı, güncel ilişki durumu gibi etmenler gösterilebilir. Yapılan çalışmadan hareketle kişilerin kendi yaşı, aşka olan inancı, sosyoekonomik durumu, dini ve siyasi ölçütleri gibi durumların eş seçiminde önemli olduğu görülmektedir. Eş seçimi öncesi kendi özelliklerini fark ederek kişiliklerine ve isteklerine uygun bireylerle birlikte olmaları, ilişki doyumlarına pozitif olarak yansiyacaktır. Bu nedenle ilgili kuruluşlarda, eş seçimi ile ilgili eğitimler verilebilir. Çalışma sonucunda eş seçme stratejilerinin bazı alt boyutlarıyla ilişki doyumu arasında ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İlişkiden doyum alınamayan zamanlarda kişilerin olumsuz etkileneceği ve boşanma oranlarının artacağı bilinmektedir (Üncü, 2007). Boşanma noktasına gelmeden önce kişiler danışmanlık alma konusunda bilinçlendirilebilir. Böylece tarafların birbirinden ne beklediği ve ilişkisinde doyuma ulaşmak için neler yapabileceği daha güvenli bir ortamda konuşularak boşanmaların önüne geçilebileceği düşünülmektedir. İlişki doyumunu arttırmaya yönelik bir eğitim programı hazırlanarak uygulanabilir ve eğitimin kalitesi tartışılabilir. Literatürde karşılaşılan çalışmaların bazılarında ilişki doyumu kavramı, evlilik doyumu olarak kabul edilmiştir. Ancak, romantik ilişkilerin yalnızca evlilikle sınırlı olmayacağı bilinmektedir. Evlilik öncesi romantik ilişkilerin çalışması önleyici olması açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Evli olmayan kişilerle yapılan çalışmaların artması evlilikte boşanmaların da önüne geçebilir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma; 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Sakarya ili, Hendek ilçesi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinden elde edilen 866 veri ile sınırlıdır. Toplanan veriler ölçme araçlarında yer alan maddelerle sınırlıdır. Bu araştırmanın sonuçları, diğer evrenlere, araştırmanın yapıldığı evrene benzerlikleri açısından genellenebilir.

Destek ve Teşekkür

Bu makale "Eğitim fakültesi öğrencilerinde eş seçme stratejileri ve ilişki doyumunun çeşitli değişkenlere göre incelenmesi" isimli yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Araştırmacıların Katkı Oranı

Araştırmanın birinci yazarı tez yazarı olup ikinci yazarı ise bu tez sürecine danışmanlık yapmıştır.

Çatışma Beyanı

Araştırmanın yazarları olarak herhangi bir çıkar/çatışma beyanımız olmadığını ifade ederiz

Yayın Etiği Beyanı

Bu araştırmanın planlanmasından, uygulanmasına, verilerin toplanmasından verilerin analizine kadar olan tüm süreçte “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Bu çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Sakarya Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 06.11.2019

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 61923333/050.99

KAYNAKÇA

- Alfons, V. (2007). Do demographics affect marital satisfaction?. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 33(1), 73-85.
- Altuntaş, S., & Atli, A. (2015). Eş seçme stratejileri envanteri geliştirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(32), 123-135.
- Atak, H., & Taştan, N. (2012). Romantik ilişkiler ve aşk. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(4), 520-546. <https://doi.org/10.5455/cap.20120431>
- Bacanlı, H. (2001). Eş seçimi tercihleri. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(15), 7-16.
- Beştav, F.G. (2007). *Romantik ilişki doyumu ile cinsiyet, bağlanma stilleri, rasyonel olmayan inançlar ve aşka ilişkin tutumlar arasındaki ilişkilerin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Buss, D. M. (1999). *Evolutionary psychology: The new science of the mind*. Allyn and Baconi.
- Buss, D. M., Shackelford, T. K., Kirkpatrick, L. A., & Larsen, R. J. (2001). A half century of mate preferences: The cultural evolution of values. *Journal of Marriage and Family*, 63, 491-503.
- Büyüköztürk, Ş., Bököçüoğlu, Ö., & Şekercioğlu, G. (2018). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik Spss ve Lisrel uygulamaları*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Cihan-Güngör, H., Yılmaz, M., & Balcı-Çelik, S. (2011). Romantizm ve eş seçimi tutum ölçeğinin uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(36), 180-190.
- Curun, F., (2001). *Cinsiyetçilik, cinsiyet rolü yöneliminin ilişki doyumu üzerine etkileri*. Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çağ, P. (2011). *Evlili bireyler ve eş desteği ve evlilik doyumu* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çelikkaleli, Ö., & Avcı, R., (2016). Üniversite öğrencilerinin cinsiyet ve toplumsal cinsiyet rollerine göre bağlanma biçimlerinin incelenmesi. *Journal of Computer and Education Research*, 4(7), 103-125. <https://doi.org/10.18009/jcer.02509>
- Çemberci-Karamemetoğlu, M. (2019). *Eşlerde ilişki doyumunun belirleyicileri olarak yaşam pozisyonları ve temel psikolojik ihtiyaçlar* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çınar, L. (2008). *Evlilik doyumu: Cinsiyet rolleri ve yardım arama tutumu* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Doğaner, B. (2014). *Romantik ilişkileri olan üniversite öğrencilerinin narsistik kişilik eğilimi düzeylerine göre ilişki bağlanımı, ilişki doyumu ve benlik saygılarının incelenmesi: İstanbul ili örneği* (Yayımlanmamış doktora lisans tezi). Arel Üniversitesi, İstanbul
- Dokumacı-Sütçü, N., & Oral, B. (2019). Ortaokul ve Lise öğrencilerinin öğretmenlere yönelik güven algıları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(71), 1120-1134. <https://doi.org/10.17755/esosder.466793>
- Durmazkul, D. A. (1991). *Cinsiyete göre üniversite öğrencilerinin eş seçimi tercihleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Efe, E. (2013). *Üniversite öğrencilerinin eş seçme eğilimleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Erber, R., & Erber, M.W. (2001). *Intimate relationships: Issues, theories, and research*. Allyn and Bacon.
- Erikson, E. H. (1968). *Identity: Youth and crisis*. Norton.
- Ersoy, E. (2009). Cinsiyet kültürü içerisinde kadın ve erkek kimliği (Malatya örneği). *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(2), 209-230.
- Gottman, J. M. (1999). *What predicts divorce? The relationship between marital processes and marital outcomes*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Günay, B. (2007). Gestalt theory and city planning education. *METU JFA*, 1(24), 1.
- Hamamcı, Z. (2005). Dysfunctional relationship belief in marital satisfaction and adjustment. *Social Behavior and Personality International Journal*, 33, 313-328. <https://doi.org/10.2224/sbp.2005.33.4.313>
- Hamamcı, Z., Buğa, A., & Duran, Ş. (2011). Üniversite öğrencilerinin evlilik yaşantısı ile ilgili bilgi kaynaklarının ve evlilik öncesi eğitim ihtiyaçlarının incelenmesi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 26(26), 33-50.
- Hendrick, S.S. (1988), A generic measure of relationship satisfaction, *Journal of Marriage and Family*, 50, 93-98. <https://doi.org/10.2307/352430>
- Hendrick, T.E. (1995). Partnering characteristics: A dyadic perspective. *Journal of Business Logistics*, 16, 41-63.
- Hünler, O.S., & Gençöz, T. (2005). The effect of religiousness on marital satisfaction: Testing the mediator role of marital problem solving between religiousness and marital satisfaction. *Contemporary Family Therapy*, 27, 123-136. <https://doi.org/10.1007/s10591-004-1974-1>
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Nobel Yayınları.
- Kasapkara, A., & Kasapkara, B. (2013). 20-30 Yaş grubu bekar erkeklerin eş seçimine yönelik tutumları ve eşten beklentilerinin bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(34), 792-800.
- Keklik, İ. (2011). Üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinin cinsiyet, kişisel anlamlılık, depresyona yatkınlık ve sürekli kaygı düzeyleriyle ilişkisi. *Eğitim ve Bilim*, 36(159), 84-95.
- Knox, D., Zusman, M., & Nieves, W. (1997). College students' homogamous preferences for a date and mate. *College Student Journal*, 31, 445-448.
- Larson, J.H. (1992). "You're my one and only": Premarital counseling for unrealistic beliefs about mate selection. *American Journal of Family Therapy*, 20, 242-253.
- Lee, J.A. (1977). A typology of styles of loving. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 3, 173-182. <https://doi.org/10.1177/014616727700300204>
- Ondaş, B. (2007). *Üniversite öğrencilerinin evlilik ve eş seçimiyle ilgili görüşlerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Öcal-Yüceol, S. E. (2016). *Toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlar ile ilişki doyumu ve romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar arasındaki ilişkiler* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Bilim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özgüven, E. (1994). Üniversite öğrencilerinin evlilik ve eş seçmeye ilişkin tercihleri. *1. Aile Kurultayı Kitabı*, 203-213, Ankara.
- Özgüven, İ. E. (2017). *Cinsellik ve cinsel yaşam*, (2. Baskı). Nobel Akademik Yayıncılık
- Öztürk, A. (2015). *Bireylerin sosyal medya kullanım davranışları ile ilişki doyumu düzeyi arasındaki bağlantıların değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Üsküdar Üniversitesi, İstanbul

- Pines, A. M., & Nunes, R. (2003). The relationship between career and couple burnout: Implications for career and couple counseling. *Journal of Employment Counseling*, 40(2), 50-64. <https://doi.org/10.1002/j.2161-1920.2003.tb00856.x>
- Sabatelli, R. M. (1988). Exploring relationship satisfaction: A social exchange perspective on the interdependence between theory, research, and practice. *Family Relations*, 37(2), 217-222. <https://doi.org/10.2307/584323>
- Saraç A., Hamamcı Z., & Güçray S. S. (2015). Üniversite öğrencilerinin romantik ilişki doyumunun yordanması, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(43), 69-81.
- Sarı, T. (2008). *Üniversite öğrencilerinde romantik ilişkiler ile ilgili akılcı olmayan, bağlanma boyutları ve ilişki doyumu arasındaki ilişkiler* (Yayınlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Schmitt, D.P. (2003). Universal sex differences in the desire for sexual variety: Tests from 52 nations, 6 continents, and 13 islands. *Journal of Personality and Social Psychology*, 85(1), 85-104. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.85.1.85>
- Senemoğlu, N. (1998). *Gelişim öğrenme ve öğretim: kuramdan uygulamaya*, (26. Baskı). Anı Yayıncılık.
- Senemoğlu, N. (2003). *Öğrenci görüşlerine göre öğretmen yeterlilikleri*. http://yunus.hacettepe.edu.tr/~n.senem/makaleler/ogretmen_yeterli.htm
- Shipman, A. S. C. (2011). *Mate selection in modern India*. ProQuest: Dissertations and Theses.
- Sokolski, D. M., & Hendrick, S. S. (1999). Fostering marital satisfaction. *Family Therapy: The Journal of The California Graduate School of Family Psychology*, 26(1), 39-49.
- Sprecher, S., Sullivan, Q., & Hatfield, E. (1994). Mate selection preferences: Gender differences in a national sample. *Journal of Personality and Social Psychology*, 66(6), 1074-1080. <https://doi.org/10.1037//0022-3514.66.6.1074>
- Sullivan, B. F., & Schwebel, A.I. (1995). Relationship belief and expectations of satisfaction in marital relationships: Implications for family practitioners. *The Family Journal*, 3(4), 298-305. <https://doi.org/10.1177/1066480795034003>
- Şenel-Günayer, H. (2004). Eş seçimi kararı. Yavuzer H. (Ed.) içinde, *Evlilik Okulu*. Remzi
- Thibaut, J. W., & Kelley, H.H. (1959). *The social psychology of groups*. New York: Wiley.
- Tuzer, D. (2016). *Üniversite öğrencilerinin eş seçimi tutumlarının bireysel özellikleri açısından incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Çağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- TÜİK, (2019). *Evlilik ve boşanma istatistikleri 2019*. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Evlilik-ve-Boşanma-Istatistikleri-2019-33708>
- Üncü, S.Y. (2007). *Duygusal zeka ve evlilik doyumu ilişkisi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yavuzer, H. (2010). *Evlilik Okulu*. (13. Baskı). Remzi Kitabevi.
- Yıldırım, İ. (2007). Üniversite öğrencilerinin eş seçme kriterleri. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3 (27), 15-30.
- Yılmaz, T., & Kalkan, M. (2010). Evlilik öncesi ilişki geliştirme programının ilişki doyumuna etkisi. *Kuram ve Uygulamalarda Eğitim Bilimleri*, 10(3), 1893-1920.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

People have to make choices about almost everything in their lives. Choosing the partner (spouse) is one of the most critical choices in life, and this decision affects the rest of the individual's life in all respects (Şenel-Günayer, 2004; Pines & Nunes, 2003). According to Özgüven (2017), people are looking for specific traits in people they want to be partners with according to their own criteria. Although these characteristics vary from person to person, they affect the concept of the 'ideal partner' that individuals create in their minds. It can be said that the university age, which coincides with the period of isolation against proximity in this process, has an important place in the lives of individuals (Erikson, 1968; Senemoğlu, 1998).

A person who has relationships with others in every period of his/her life is a social being and can develop himself/herself through this relationship (Erber & Erber, 2001). These relationships established with mother in infancy, family in childhood, friends in adolescence develop into romantic relationships with adulthood (Çelikkaleli & Avcı, 2016). At this point, the concept of relationship satisfaction, defined as the individual's expectations from the relationship and the situation in which the partner can meet these expectations, comes to the agenda (Sabatelli, 1988). Unrealistic desires and beliefs about the partner will lead to low relationship satisfaction. On the other hand, functional beliefs will have a positive effect on relationship satisfaction and increase the awareness of the partners in the relationship (Sullivan & Schwebel, 1995). Suppose individuals know their own requests and decide what they want from their partners and think about the status of their expectations to meet the partner's wish. In that case, relationship satisfaction will be affected.

It is thought that the presence of these characteristics in a romantic relationship can affect relationship satisfaction. This research, in the light of the relevant literature, it is aimed to investigate (a) the association between choosing partner strategies and relationship satisfaction in the students of the faculty of education and (b) whether the relationship satisfaction of the students differs according to the gender and the number of romantic relationships they experience.

Method

This research was carried out in the correlational survey model. The study group consists of 866 students from Sakarya University Faculty of Education who have voluntarily participated in the study. The Personal Information Form, Choosing Partner Strategies Inventory, and Relationship Satisfaction Scale were used to collect data in the research. Kolmogorov-Smirnov and Shapiro Wilk test was applied to determine whether the data matched the normal distribution. Spearman Rank Correlation Coefficient, Kruskal Wallis Test, and Mann-Whitney U Tests, which are among the non-parametric tests, were used for data analysis.

Discussion and Results

As a result of the analyzes, a low positive significant association was found between physical characteristics and love sub-scale of Choosing Partner Strategies Inventory and Relationship Satisfaction. When individuals who care about physical characteristics superficially witness other relationships, it can be considered that they will compare the physical characteristics of their partners with the physical characteristics of other couples they observe. As a result of the comparison, it can be considered that the relationship satisfaction becomes higher because they will feel luckier in terms of the physical characteristics of the partner they have. Furthermore, when Lee's theory of love is examined, it is seen that the feeling of loneliness of individuals who

have passionate love decreases and relationship satisfaction increases (Lee, 1977). Also, Hünler and Gençöz (2005) stated that the trust, respect, love, and sincerity that couples have for each other is important for relationship satisfaction. These studies in the literature support that as people's love for each other further increases, relationship satisfaction also increases.

The sub-scale scores of Choosing Partner Strategies Inventory, excluding virginity, differ significantly by gender. One of the exciting results of the study is that women pay more attention to child care when choosing a partner. This result is thought to have been caused by a more modern approach to relations. When the socioeconomic dimension was examined, it was concluded that women paid more attention to this dimension. It is believed that the reason for this is that women want to live a socio-economically comfortable life for themselves and their children. It is thought that higher love sub-scale scores of choosing partner strategies in women are related to social structure and gender roles. Men care more about physical characteristics than women because men may pay attention to physical characteristics that are indicators of fertility when choosing a partner, as said in The Theory of Evolution (Buss, 1999).

Religious and political similarity, physical characteristics, virginity, and love sub-scale scores of choosing partner strategies inventory and relationship saturation scores differed significantly according to the number of romantic relationships the participants experienced. In general, it can be said that individuals who have never had a relationship play a role in this difference. It is among the expected results of this research. In the study, it is thought that individuals who have not previously had a relationship make an inference when filling the relationship satisfaction scale and that they are less satisfied than others.

Suggestions

Noticing their characteristics before choosing a partner, being with individuals suitable for their personality and desires will positively reflect on their relationship satisfaction. Therefore, training on choosing partners can be given in the relevant organizations. As a result of the study, it was concluded that there is a relationship between some sub-scales of Choosing Partner Strategies and relationship satisfaction. People can be made aware of receiving counseling before the point of divorce is reached. A training program to increase relationship satisfaction can be prepared and implemented, and the quality of education can be discussed.